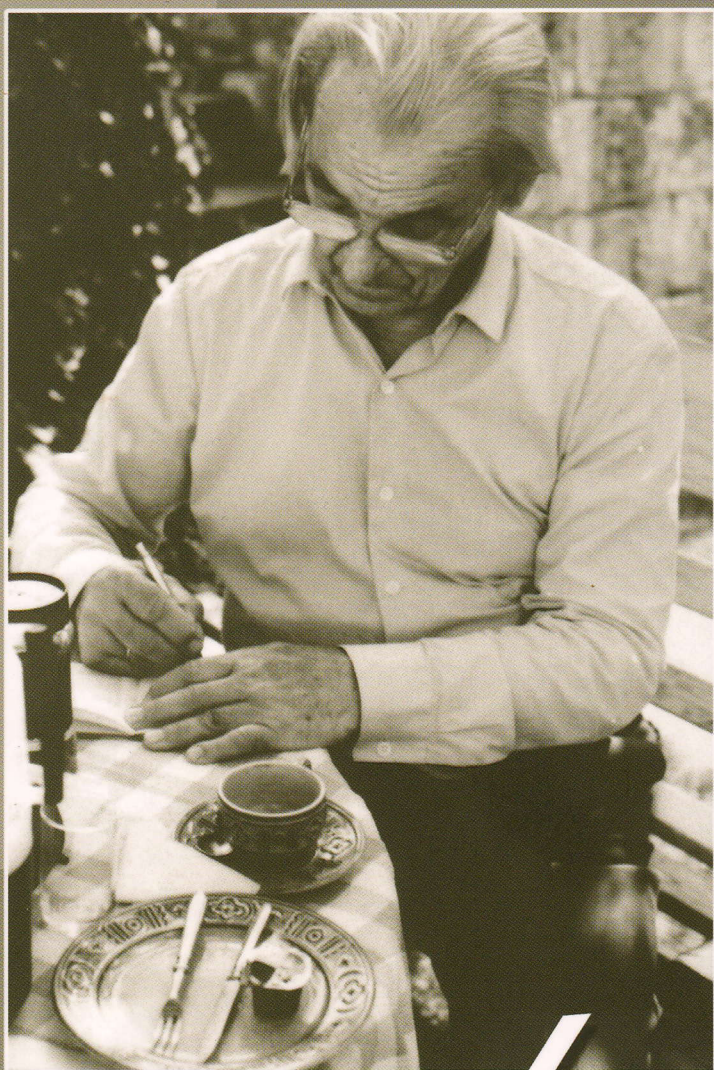

Keresztury Dezső

dedikál

Szerkesztette és az előszót írta:

Szemes Péter

Kiadó:

Keresztury Könyvtári Alapítvány

Felelős kiadó:

Tóth Judit elnök

Borítóterv, tipográfia:

Seres Péter

Borító fotó:

Nyakasné Turi Klára

Nyomdai munkák:

Gura Nyomda

ISBN 978-963-06-8729-4

A kötet megjelenését támogatta:

Millecentenáriumi Közalapítvány

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata

Zala Megye Önkormányzata

Keresztury Emlékbizottság

Előszó

Lectori salutem!

A magyar irodalom újabb történetében kevés olyan szerteágazó alkotói, tudósi életmű található, mint Keresztury Dezsőé. Számtalan, még életében napvilágot látott írása mellett tisztelői, barátai is időről időre, különösen az évfordulókhoz kapcsolódóan tematikus válogatást, tanulmányokat, saját költeményeket adtak és adnak közre, a kiváló mester szellemiségét idézve. Ez a célja a jelenlegi munkának is – Keresztury Dezső reprezentáns dedikációit gyűjtöttük csokorba, születésének 105. évfordulója tiszteletére.

S hogy miért dedikációkat, arra egyszerű a válasz. Mert a nagy műveltségű tudós és költő ebben a műfajban is kiemelkedőt alkotott. Fontosnak tartottuk, hogy ne csak a címzettek köre, a szakma, de a nagyközönség is megismerje őt erről az oldaláról és a műgonddal megkomponált vagy éppen futtában papírra vetett szövegekben megcsillanó szellem az alkotói oeuvre-ben való további elmélyülésre csábítson.

Az itt közreadott ajánlások mintegy emberöltőnyi időt fognak át és összegyűjtésüket is, a zalaegerszegi Keresztury-ház és a benne található komoly irodalomtörténeti jelentőségű anyag féltő gondozója és rendszerezője, Nyakasné Turi Klára részéről, három évtized tapasztalata segítette. A munkát egy újonnan fellelt dedikáció indította el, ami ötletet adott a minél teljesebb korpusz összeállításához. A megkeresésnek eleget téve sokan küldték el a számukra írt ajánlások másolatát, míg néhány dedikáció különböző gyűjteményekből került elő, amiért e táruk gondos kezelőinek tartozunk köszönettel. A beérkezett anyagokat Keresztury Dezsőné Mara asszony mintegy előválogatásban részesítette, s kiegészítette a neki szánt bejegyzésekkel is. Végül, némi módosítással és a kapcsolódó mellékletek beemelésével vált teljessé ez a kötet. Fő elrendezési elvként a kapcsolatok rangsorolásának látszatát vagy bármi más esetleges félreértést elkerülendő, az alfabetikus rendet választottuk. A kötet forgatása közben bizonyára felfigyelnek rá, hogy emlékkönyvbejegyzések, különböző feliratok is bekerültek az anyagba. Ez pedig mindenképp szükségessé teszi, hogy egyfelől meghatározzuk a dedikáció műfajának jellegzetességeit, másrészt röviden indokoljuk a „határterületekre” kalandozást.

Fontos kiemelni, hogy a terminus eredetileg szakrális jelentésű, az istennek felajánlott épületekre, templomokra vonatkozott. A dedikáció két formája közül kezdetben az írott műalkotás főszövegéhez (Haupttext) kapcsolt mellékszöveg (Nebentext) formájában, általában valamely mecénásnak, reménybeli vagy valós

támogatónak, uralkodónak, szépasszonynak, pályatársnak, stb. tett nyomtatott ajánlás volt elterjedt. Ez módosult a XIX. századra az ajándékozott példányt egyedivé tevő, az olvasónak szánt kéziratossá, s örvendő napjainkban is közkezdveltségnek. Ez utóbbi típus alapvetően négy dologra vonatkozhat, amennyiben a szerző saját művébe jegyez be (Keresztury-nál több példát találhatunk ennek ellenkezőjére): a szerző vagy a címzett személyére, a műre, vagy valamilyen közös élményre, emlékre. Jelen kötetben mind a négy fajtával találkozhatunk, a leggyakoribb mégis – és ezek beemelésére tudatosan törekedtünk – az éppen ajánlással ellátott és aláírt könyv karakterére vonatkozó utalás, ami az alkotó finom stílusérzékét is igazolja. A másik három típust tekintve pedig nem felelkezhetünk meg annak jelentőségéről, mennyiben segítik ezek a dedikációk a szerzőt, jelen esetben Keresztury kapcsolatainak vizsgálatát, s milyen hasznos adalékokkal szolgálhatnak a jövőbeli monográfus vagy a kontaktustörténetet kutató irodalomtörténész számára. Már a kötet felületes végiglapozásakor a dedikációk mennyiségéből látszik (törekedtünk a rendelkezésre álló összes szövegből arányosan válogatni) a kapcsolatok erőssége, körvonalazódik a baráti kör és megmutatkoznak a gyengébb kötések is, jóllehet a sztereotip ajánlásokat, ahol lehet, próbáltuk szándékosan kihagyni.

Ez a kötet nem egyedülálló vállalkozás, hiszen több híres és kiváló dedikáló szövegeit gyűjtötték már külön kiadványba (elég csak Szentkuthy Miklóst említenünk), mégis azáltal ugyancsak egyedivé kívántuk tenni, hogy a műfaj határait súroló vagy feszegető ajánlásokat is közreadunk. Nemcsak a klasszikus eredethez akartuk ezáltal kötni e válogatást, de Keresztury sokszínűségét is reprezentálni szeretnénk volna vele. S ha már, csak kis mértékben is, sikerül hozzájárulnunk ahhoz, hogy e gyűjtemény továbbolvasásra, egy-egy alkotás megismerésére, netán az életműben való elmélyülésre inspiráljon, munkánk elérte a célját.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a kötet megvalósulását bármilyen formában segítették, és jó barangolást kívánunk Keresztury dedikációinak univerzumában.

Zalaegerszeg, 2009. november 9.

Szemes Péter

Albert Zsuzsa és Albert Gábor részére

(Dunántúli hexameterek c. kötetből)

Azért kedves Albert Zsuzsa,
nem vész az ember virtusa,
hogyha, amikor szólva hallgat,
nem szolgál s csak magának vallhat.
Szeretettel, barátsággal (mindkettő
atyai)

Keresztury Dezső

1957. II. 1.

* * *

(„S mi vagyok én...?” c. kötetből)

Néha az ember mélyre hullik,
s nem jut eszébe semmi más,
mint az az ősi vallomás,
hogy baj, ha ifjusága múlik!

De vigaszul: im a költészet.

Olvassa hát s nézze e képet!

Üdv! Albert Zsuzsának

Szeretettel

Keresztury Dezső

1967

* * *

(Emlékezéseim c. kötetből)

A gyökerek élnek,
tanúsítják a jó emlékek.

és Albert (Mardi) Zsuzsa

akinek szeretettel adja

e könyvecskét

vén barátja:

Keresztury Dezső

Bf. 1993. szept. végén.

Ps.: azért jusson belőle Gábornak is, legalább szóbeli (szívteli) üdv!

Csoóri Sándor részére

KERESZTURY DEZSŐ

Helyünk a világban

Te is a világban
helyünk helyed:
tápláld ego' énked
a hiányokat
a hazafisággal!

hittel:
Keresztury Dezső

Déry Tibor részére

Ennek a mű"ford.
lelkem otthona,
Neked a nyár, a békét
feladat, ahol a
szel emb" jó létezés
lett: szeretni" példán felel.

Bököny, május 28. este
1978. keréknyos. Dezső

Németh József részére

Keresztury Dezső

KAPCSOLATOK

Kapcsolatok a múlttal,
hogy tájékozódj a jelenben:
ami az életem föl van
az legyen a mérésem!

Németh Józsefnek
mestertől:

Keresztury Imre
1988.

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST

Sinkovits Imre részére

Keresztury Dezső

PÁSZTOR

Ahoz, hogy tanulópéldáim,
nem kopott még előggé:
kapitányok: én még néhány:
a vers legyen mindenkié!

Kati Imre-nek
megtoroktalan mestertől.

datum nélküli
időtelmível

Dezső bátyja

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ • BUDAPEST

Keresztury Dezső

ÍGY ÉLTEM

Váizregi Anzörknak
- csak az ös törvényét
hell követni! -

120 + 20 = 140

Wear Fur, Don't

MAGVETŐ KIADÓ · BUDAPEST

KERESZTURY DEZSŐ

A MAGYAR IRODALOM

Kedves Piri - Pisti,
 így látna, valogatta,
 s ahol szükség volt, írta
 az eladta.

de Titket-minstip 2222"
- 2 bol dog minstip 2222" -

വെ
ടി